

Til

Tante Marie

med Tak for i Sommer

Claf.

Minneapolis, Minn

den 29. November 1931.

"Er vi nu snart i New York", siger en af Drengene da Toget, som faa Minuter i Forvejen er gledet ud fra Stationen i Minneapolis, nu sagtner Farten for den naar Broen, som fører over Mississippi Floden.

Mississippi, dette Navn (Indiansk- betyder "Vandenes Fader") har altid haft en romantisk Klang for mig, lige siden den første Gang jeg som Barn hørte det i Skolen. En af Verdens betydeligste Vandløb er det jo da ogsaa, og en mægtig Indflydelse har den haft i Amerika's Historie. I snart 10 Aar har vi nu boet naer dens Bredder, og hvor forskelligt former vort Liv sig ikke nu fra dengang vi først satte Foden paa Amerika's Jord. Vi kan kun vaere glade fordi Skaebnen har smilet venligt til os, saa at vi nu som Mand og Hustru med to Drengene kan begive os paa Vej til vort Faedreland. Hvor mange er der ikke, som kom over som Unge og som op i de graanende Dage, trods Laengsel, aldrig har kunnet opnaa dette at besøge de hjemlige Strande. En Taknemmelighedsfølelse gaar da ogsaa ogennem vore Hjaerter da vi sætter vore Fødder paa Toget i Minneapolis, og jeg tror det Ojeblik da vi glider bort fra Stationen var det største Ojeblik paa hele vor Rejse, den Rejse som for os nu staar som noget af det herligste vi nogensinde har oplevet.

Drengene betragter med Interesse Negeren, som reder vore Køjer for Natten. De har i flere Maaneder snakket om hvordan vi skulde sove paa "en Hylde" naar vi skulde med Tut-tut og Frederik VIII til Danmark.

Det er forresten mærkeligt, at den praktiske Sans, som ellers giver sig Udtryk i alting Amerikansk, saa absolut mangler i Sovevognskøjerne. Tykke grønne Gardiner danner Skillerummene, og man klaeder sig af i Køjen. Har man den nederste, slipper man for at ringe efter Negeren med Trappestigen til Brug ved Ind- og Udstigning. Til Gengæld maa man folde sig selv sammen som en Lommekniv for at slippe nogenlunde af med Tojet. I den øverste kan man dog rejse sig halvvejs op og stikke Hovedet ovenfor Gardinet, mens man forsøger at trække "bukserne" af. Man kan saa ned igennem Vognen se Hovederne af andre mandlige eller kvindelige Lidelsesfaeller.

Allan og jeg sover foroven, og om Natten skal Allan ned paa Badevaerelset, som han siger. Jeg hiver ham ned i Armene, og jeg kan endnu se ham i hans Pyjames sjokke halvsovende og alene ned ad den halvmørke Midtergang i den slingnende Togvogn mod Forhaenget hvor der staar "Men" (Maend). Hvis en Voksen skal forlade sin Køje heroppe under Taget om Natten, maa han enten ringe efter "den Sorte" og faa Stigen, eller ogsaa kan man hoppe ned og røsikere at brække et Ben eller at sparke sin Lidelsesfaelle nedenunder i Hovedet.

Om Morgenen faar man sin Motion igen ved Paaklaedningen, og derefter begiver man sig til Vaeskerummet, som for Herrernes Vedkommende ogsaa tjener som Rygevaerelse. Her har man alle Behaglighederne igen saasom varmt Vand, Saebe, Overflod af Haandklaeder, etc.

Turen til Chicago varer paa vort Tog $11\frac{1}{2}$ Time. Ved Ankomsten der slaeber en sort Drøger vor Bagage til Garderoben. I Chicago skal vi nemlig baade skifte Tog og Station, men da vi har 3 Timer til vor Raadighed skal vi først spise Frokoet i Restaurationen samt

snakke med en Bekendt, som har mødt os ved Toget. Lidt senere gaar Turen saa pr. Bil til LaSalle Stationen, hvorfra vi skal med Nickel Plate Linien videre mod Øst. En anden sort Drager overtager Bagagen, og følgende Samtale finder Sted (naturligvis oversat fra Engelsk).

"Hvad Tog skal De med?"

"Vi skal med Nickel Plate Kl. 11, Vogn No. 21, Plads Nr. 5."

"Alright. De har endnu $1\frac{1}{2}$ Time. Her er et Garantinummer.

Vent de nu bare paa Stationen, og ved Togtid vil de finde Bagagen paa Deres Plads i Toget."

Mens vi venter er Allan i Sardaleshed optaget af en Mand med Traeben (han blev i flere Uger efter ved at snakke om den Stakkele Mand, som kun havde et Ben), samt de elektriske Tog, som hvert Ojeblik farer forbi Vinduerne paa den overjordiske Bane. Det var da noget nyt. De Tog han hidintil havde set i Verden havde alle haft et Lokomotiv foran.

Lidt før Togtid dukker pludselig vore sorte Ven op ved Siden af os igen. Ganske naturligt tager Drengene ham ved Haanden, og snart er baade han og de langt foran os i Retning af Toget, og vi kan se paa dem, at de synes det er vaeldig sjov saadan at spadsere med en smilende kulsort Neger.

En Jernebantur gennem Chicago kan der ikke vaere meget kønt at fortælle om. Man ser kun Millionbyens Baggaard. Meget daarligt--og sikkert meget godt--rummes i denne By, Byen hvor Ost og Vest mødes. Som New York er betydelig for dens Skibsfart, saaledes er Chicago Knudepunktet for Staternes enorme Jernebanetrafik. Her er jo nu lige saa mange Mennesker som i Danmark. Det er naesten ufatteligt, at der for 100 Aar siden paa dette Sted ikke var meget andet end Praerie.

Vi kører fra Chicago Kl. 11 Formiddag og er næste Dage Eftermiddag Kl. 3:30 i Hoboken. I vor Vogn, som er den sidste i Toget, er den bagerste Del indrettet som en slags Dagligstue, med blode Lanestole, Skrivebord, Tidsskrifter og Aviser, en lille Bogsamling, Radio, o.s.v., og saa er der en aaben Veranda med Solsejl over, hvor man i godt Vejr kan sidde og kigge bagud over Sporene. Allan forklarer Tommy meget omstaendig, at der bagude ligger Chicago, og der langt, langt foran os ligger New York. De vigtigste Byer vi kører igennem er Fort Wayne, Ind.; Cleveland, Ohio; Buffalo, N.Y.; Scranton, Penn.; og Newark, N.J., men meget af dem ser man jo ikke fra Toget.

Som vi nærmer os New York kommer vi gennem Orange Bjergene og den historiske "Delaware Water Gap". Her er meget smukt. I Hoboken skifter vi til en Faerge som bringer os op ad Hudson Floden til 23nde Gade og lige forbi Frederik VIII, som ligger dernede ved Skandinavien Amerika Liniens Pakhus og venter paa Lørdag Formiddag. Faergen, som bruger cirka 5 Minuter til Turen fra den ene Bred til den anden, har Skopudser med, saa den travle Amerikaner ikke behøver at spille Tiden, men passende kan faa Fodtøjet i Orden saamtidig med Overfarten, og saaledes slaa to Fluer med et Smaek.

Paa mindre end en halv Time naar vi fra vort Tog i Hoboken til et Vaerelse paa 15nde Etage paa Hotel Lincoln, paa 42nde Gade, Manhattan. Her er henrivende. Det er et Hjørnevaerelse med den herligste Udsigt over Eventyrbyen med Skyskraberne. Elevatoren bringer os derop, og naar man bor overfor 14nde Etage kommer man med Expressen, som ikke standser for 15nde. Det gaar lydlost og gesvindt.

Man siger, at New York og San Francisco hver for sig, er mere kosmopolitansk end nogen anden By i Verden, og det maa vist passe. Som man staar paa et Hjørne paa "Times Square" og betragter Faerdselen, synes man i de forbigasserendes Ansigter at kunde kende Alverdens Nationaliteter. Lyse Nordboere, sortladne Sydlaendinger, Negere, Jøder, Slovakker, Syrere, Graekere, Repraesentanter for den gule Race, saa som Japanesere, Kinesere, Philipinere, o.s.v. De mest sjaeldne her er vist de originale Amerikanere, Indianerne, som helt er traengt i Baggrunden og nu holder til "af Naade" derude paa Reservationerne, hvor Jorden som Regel er af en saadan Beskaaffenhed, at den hvide Mand hverken vil eje eller have den.

Teatrene florerer her i Distriktet omkring "Times Square", og vi besøger to, "Paramount" og "Roxy". Storslaaede Paladser, hvis Fuldførelse og Udsmykning har kostet Millioner af Dollars. Skønt Underholdningen forekommer os at vaere lidt tynd, synes hver Plade i de mægtige Rum at vaere besat. Paramount smager lidt af "Gullash" i sin Fremtraeden, medens "Roxy" gør et fint aristokratisk Indtryk, og er vist ogsaa anerkendt som det fineste af det fine. Her hører vi -- ikke Vaskefademusik-- men et dejligt 100 Mandes Symfoniorkester som alene er Billetpriisen vaerd.

Om Natten trækker jeg min Seng hen til Vinduet, og medens Kone og Born slukrer efter Dagens Anstrengelser, ligger jeg en Stund og ser ud over Byen med dens Tusinder af flikrende Lysreklamer og Bygningerne som rager op af Lyshavet, som mægtige Spir og Taarne. Skønt det er efter Midnat, kan jeg heroppe paa "femtende" se at læse den sidste Aftenudgave ved Hjaelp af Lysene "derudefra".

Den næste Dag kører vi baade under Jorden, paa Jorden og over Jorden. Navnlig "de underjordiske Baner" er eventyrlige. Togene raser frem for Perronerne, som er fuldstændig paa Jævnhøjde med Døraabningerne. Dørene aabnes automatisk og Mennesker farer ud og ind. Snart glider Dørene igen i, og Toget forsvinder i Tunnelens mørke gennem en Labyrint af røde og grønne Signallys. Et Ojeblik efter har et andet Tog taget Pladsen ved Perronen, og den samme Scene udspilles saaledes Tusinder af Gange i Døgnets Lob herved i Millionbyens Kælder, eller som jeg har hørt det satirisk benævnt "Kloak Systemet".

Næste Dag staar vi tidlig op. Frederik VIII sejler ganske vist ikke før Kl. 11, men vi har ikke Ro paa os til at ligge stille. Nu kan Drengene da for Alvor synge, som de har sunget hele Vinteren:

Nu rejser vi til Danmark,
til Danmark, til Danmark;
nu rejser vi til Danmark,
tra la la la.

(Mel: Ak, du lieber Augustin)

og saa gaar det da med Taxa, Færge og Taxa til Skibets Leje derovre paa Hudson's vestlige Bred. Taxa Chaufføren i Hoboken snyder os bevist for 25 cents; men hvem vil skændes med Manden om saadan er Bagatel i dette store Ojeblik da vore Dronne gennem flere Aar er i Opfyldelsens Gang.

Vore Billeter bliver stemplede, og vort Brev fra Laegen i Minneapolis, attesterende at Drengenes Skoldkopper er overstaaet Smittetrefaren, godkendes, og vi gaar om Bord. Nu kan Allan se for sig selv og behøver ikke mere at spørge, "Er Frederik den ottende

saa stor som vores Hus, eller er den saa stor som 'Foshay Tower'?" (en 32 Etages Bygning i Minneapolis). Med store Ojne betragter de de store Kraner som hiver de tunge Kufferter op og lader dem forsvinde ned i Skibets Dyb, eller, som Allan siger, "graver dem ned". Nu spiller Musiken amerikanske og danske Nationalmelodier og paa Trods af mine socialistiske Tendenser maerker jeg noget vaadt lobe mig ned ad Kinderne, og jeg ser at "Rejsekammeraten" (en Betegnelse laant fra Seedorf Petersen) har det lige saadan. Engang mente jeg at Faedrelandskaerlighed og Nationalfolelse var noget Vrovl, men jeg erkender nu, at det er ikke noget man kan lobe sin Vej fra, om man prøver aldrig saa haardt.

Mange Sider kunde der skrives om Livet om Bord, men dette Skriveri skal have Ende engang, og for ikke at skulde behandle selve Opholdet i Danmark for kort, skal Sørejsen kun benaevnes ganske flygtig. Kahytterne paa "Turist tredie" er gode og moderne indrettede. Bospisningen er fortrinlig og Tjenerne er alle flinke. Under saadanne Forhold er det jo en Nydelse at vaere paa Havet.

Allan sluger alle nye Indtryk med stor Interesse, medens Tommy er mere ude om sig og gør sig gode Venner med alle og enhver, og jeg tror ikke jeg overdriver, naar jeg paastaer at han paa begge Ture over Havet var det mest populære Mandfolk om Bord. Han faerdedes familiaert paa alle tre Klasser, og kendte eller var kendt af alle. Mange Gange forsvandt han for os, og efter at man havde ledt efter ham højt og lavt, kom han gaerne smilende fra et eller andet Sted med Haender og Mund fulde af søde Sager. "Se, Daddy, jeg har Candy!" Ja, det var et Under, at han ikke blev daarlig af alt dette.

Den dejligste Dag paa hele Söturen var den anden Söndag da vi sejlade forbi Skotlands Kyst i det mest henrivende Vejr. Man kommer baade den og Sydspidsen af Orkney Oerne saa naer, at man i klart Vejr kan skelne Huse og Mennesker ganske tydeligt, og langt ude i det fjerne kunde vi i Solskinnet se glimtende Sne paa skotske Bjergtinder. Ved Solnedgangstide naar vi gennem det smalle Straede imellem Hovedlandet og Oerne, og det maa vist vaere lige ved Tiden da Flod og Ebbe skifter. Vandet her, hvor Atlant og Nordso mødes, er som en kogende Gryde, og vi synes vi kan mærke det ligefrem kniber for os at holde Kurs.

I Morgen Eftermiddag venter vi at se de norske Fjaeldrygge stige op af Havet, og saa Onsdag Morgen Kl. 8 lægger vi til i Frihavnen og skal se vore Kaere staa der nede paa Kajen og vinke os i Møde - et Ojeblik som vi har set frem til med stor Forventning nu i mange Maaneder.

Indsejlingen gennem Oslo Fjord foregaar tidlig om Morgenen i Stovregn og Taage, og der er ikke meget at se. Allerede Kl. 6 lægger vi til, medens Allan og jeg ligger i een Koje og ser paa Omgivelserne gennem Koøjet. Efter Frokosten hyrer vi sammen med nogle Medrejsende en Taxa og kører en Tur gennem Byen og op til Holmerkollen. Selve Oslo gør et forbavsende provinsagtigt Indtryk, men da vi staar oppe paa Holmerkollen og prøver at se ud over Byen og Fjorden gennem Taagen, kan vi taenke os, at her maa vaere ukaadeligt smukt i klart Vejr, men desvaerre er det vist sjældent at Solen skinner i Oslo.

Ved Middagstide forlader vi Norges Hovedstad og nu gaar det snart mod Syd ned over Kattegattet. Taagen letter i Løbet af Eftermiddagen, Soen er ved Aftentide klar som et Spejl, og vi bliver Vidner til en herlig Solnedgang.

Vi gaar i Aften nogenlunde tidlig i Seng. Vi skulde jo helst op og se naar vi sejler forbi Kronborg. Imidlertid gik det os saadan, at da jeg ved 4 Tiden om Morgenen var paa Vej op til Daekket, opdagede jeg, at vi allerede laa uden for Taarbaek. Men vi var dog ikke staaet tidlig op for ingenting. Det var nemlig, tror jeg, den fineste Sommermorgen vi oplevede mens vi var hjemme. Solen stod op som en glødende Ildkugle, og lyste som en Søjle over det spejlblanke Oresund, Medens mod Vest den danske Strand steg frem gennem Morgendisen. Vi folte os saa glade over dette Skue, som om det hele var arrangeret i Anledning af vor Hjemkomst- i hvert Fald var en saadan straalende Morgen først i Maj absolut en Overraskelse.

Kl. 8 gled vi ind i Frihavnen, og det var rart igen at sætte Fodderne paa fast Grund og vaere sammen med Venner og Familie efter 7 Aars (Marian - 10 A ars) Fravaerelse. Rart var det ogsaa at komme i Land med Allan, som jo om Bord havde faaet en slem Mavehistorie efter at have spist spraengt And. Under Tante Lilly's, Hertha's og hans Mors kaerlige Pleje varede det kun faa Dage før han igen var paa ret Kol.

De fleste af jer, som faar dette Brev, ved jo nok saa nogenlunde hvad vi foretog os i Danmark. Jeg skal derfor prøve ikke at komme ind paa for mange Enkeltheder men snarere søge i Korthed at fortælle om vor Rundrejse samt gengive nogle Indtryk af forskellige Forhold, saadan som jeg saa dem.

København, da vor Ungdomskaerlighed. Meget har du for-
andret dig, og vi synes til det bedre. Som Oslo efterlod et pro-
vinsaktigt Indtryk i vor Erindring, saaledes kan vi kun tænke paa
dig som en virkelig Storstad. Dine Boulevarder er bedaarende,
dine Parkanlaeg er mangfoldige, og hver isaer har sin egen Skønhed.
Dit Folkeliv er interessant at betragte, og hele din Fremtraeden
vidner om Renlighed, Orden og System. Ja, det lyder maaske sar-
kastisk at tale om "Orden" da den stor Del af dit Gadesystem laa
Hulter til Bulter, da vi saa dig, men dette midlertidlige Roderi
betyder jo permanente Forbedringer, og vi tager derfor det hele som
et Tegn paa Fremskridt.- Hvis vi boede i Danmark, tror jeg bestemt
vi vilde foretraække dig, København, for vort Hjem.

Hvis nogen spurgte os: "Hvor er der kønhest i Danmark?"
saa maa vi vist svare: "Over det hele!"

Nordsjaelland i Saerdelshed er bedaarende. Vi havde et
Par dejlige Ture til Helsingør, og en anden laengere Tur til Hille-
rød, og over Noddebo gennem Grib Skov til Gilleleje; derfra gennem
et stykke storslaet jysk Natur over Raageleje til Tisvilde, og
mod Syd over den idylske Frederiksvaerk til Frederikssund og Horns
Herred til Jaegerspris. Her aflagde vi et lille Besøg paa Slottet
hvor den "folkekære" men ellers middelmaadige Frederik den Syvende
boede sammen med Grevinde Danner. Endnu morer vi os over Beskrivel-
sen om hvordan Kongen sad i Vinduet og fiskede i Voldgraven efter
Fisk, som Gaardskarlen satte i Vandet; og ligeledes over hvorledes
han havde Morskab af at gemme sin daglige Gave til Grevinden paa

forskellige Steder i Vaerelserne og saa sidde og betragte hende medens hun søgte efter dem. Altsammen "meget værdigt" for en Konge som ellers gjerne vilde "betyde noget" for sit Folk, og som satte sig Christian den Fjerde som sit Ideal.

Roskilde, - ja, der besøges vi naturligvis Domkirken, hvor vi beundrer Arkitekturen, Kunsten, og i det hele taget Kirken som saadan, hvorimod de gamle mugne Kister ikke interesserer mig ret meget. Marstrand's Malerier i Christian den Fjerde's Kapel bør nævnes. De forekommer mig at være noget af det fineste jeg har set paa Malerkunstens Omraade.

Sydsjaelland. Ja, her er ogsaa dejligt med Skov og Strand og Udsigter over Baelter og Sunde og omkringliggende Oer. Navnlig husker jeg vore Besøg paa Kulsbjerget og Udsigten deroppe fra.

Moens Klint. I 1924 da jeg i straalende Sommervejre besøgte dette Punkt sammen med Niels, husker jeg at han sagde: "Ja, uanset hvor meget jeg har rejst i Verden, saa ved jeg ikke hvor man kan finde noget skønnere end dette". Efter selv at have set mig lidt om, tror jeg, at jeg maatte give ham Ret. Naar man kommer ud paa Klinten saadan en klar Sommerdag og ser de skovtoppede hvide Kridtformationer, og Havet der nedenfor ligge badet i Sol, saa ved heller ikke jeg, hvor man kan se noget smukkere. Hele Klinten er storelaet. Jydelejset i Snerdeleshed er idylisk.

Fra vort Besøg i Vordingborg's Omegn skal ogsaa nævnes Nysø, som er bekendt som Tilholdsted for Bertel Thorvaldsen, og hvor en Samling Minder efter ham opbevares. - Gaunø, hvor Familien

Reedtz-Thott har holdt til. Vi husker dette Sted bedst for dets skønne Have og dets dejlige Bygninger.- Herlufsholm, med interessante Klostergange, og Klosterkirke. Vi vil ogsaa huske dette Sted fordi vi ved, at her gik Mogens i Skole. Ved Afgangen herfra var et af vore Daek flød "paa den nederste Side", saa vi naer kom for sent Hjem til Middag;- men hvad, den Slags Ting hører jo med naar man biler.- Saa er der Knudshoved, hvor Naturen "er saa naturlig", og hvor vi var "i Familiens Skød" til et rart lille Kaffegilde i Graesset mellem Granerne.

Saa maa jeg lige nævne en lille køn Køretur omkring Lilliendal (ejes af Grev Knuth)- og Lekkende Skov, hvor Bolle Lars blev hængt. Niels siger det er fra denne Episode, at man har sigendet "Spildte Ord paa Bolle Lars", ved det at Bolle Lars, før han blev hængt op i Strikken, nægtede at høre paa Praestens Tale. Her i Lekkende Skov findes ogsaa Lekkende Slot, som efter sigende ligger øde hen men ellers ejes af Grev Raben-Levetzau.

Paa Falster og Lolland var vi da ogsaa, og medens Herregaarden "Aalholm" ved Nysted var "utilgaengelig" om Lørdagen da vi var der, saa naede vi en dejlig lille Køretur gennem den mægtige og vel bekendte Knuthenberg Slotspark. Maribo's smukke Domkirke var ogsaa vaerd at se.

I Ringsted besøgte vi St. Bendts Kirke, som var meget interessant, og hvor ens Tanker bliver bragt tilbage til en af de smukkeste Kvindeskikkelser i Danmark's Historie, Dronning Dagmar. Paa Torvet i Ringsted saa vi nogle store Sten henligge. Senere

erfarede vi, at det var de gamle Tingsten hvorpaa Kongerne i sin Tid sad (eller stod) og holdt Ting. Ja, Verden forandres, men Stenene ligger der altsaa endnu og vidner om en svunden Tid.

"Før vi forlader Sjaelland skal Sorø nævnes, fordi vi her ser et af de skønneste Steder i det skønne Danmark.

Fyn- Jeg skal kun bemærke, at naar man siger at Fyn er en Have saa passer det. Hele Oen lyser af "Hyggelighed". Vi opholdt os jo ellers ikke meget her, men fik dog Lejlighed til at besøge de smukke Svanninge Bakker ved Faaborg, medens vi i Odense besøgte H. C. Andersen's Hus.

H. C. Andersen: Vi er dig taknemmelig for dine Eventyr, for hvad vi kan lære af dem, og fordi du ved dem har hjulpet at sprede Danmark's Navn ud over Jordkloden. Det er saadanne Tanker der gaar gennem mit Sind, medens jeg betraeder de Steder hvor du levede dine Barndomsaar.

Fra Egen gaar Turen med Færge fra Faaborg til Mønmø, ^{ad} ~~per~~ Als, og hvor er det en smuk Tur her ned gennem Sundet forbi Bjørnø, Lyø, Avernakø og Aero. Als Dybbøl. Her er ogsaa henrivende smukt, men hvad der mest griber vore Tanker her er naturligvis Stedets Historie. Hvor meget Blod er der ikke flydt paa disse Egne. Jeg kan daarig tænke mig en Krigs Berettigelse, og naerer en vis Anti-parti med alt hvad der har med Krig og Militær at gøre, men naar jeg nu staar her ved Krigergravene flydes mit Hjerte alligevel af Respekt for dem som hviler her og som ofrede deres Liv for en Sag.

Herfra gaar Turen til den morsomme gamle By Aabenraa og til Knivsbjerg- Centrum for tysk Kultur i Sonderjylland, nu gennet en lang Aarraekke. Vi bestiger Taarnet og hvilket Skue der her møder vore Øjne, som vi ser ud over en Part af Sønderjylland's skønne Kyst, og ud over Bæltet mod Fyn. Vi forstaar at det har taget 3 Aar og kostet 1,000,000 Mark at bygge dette Monument, som aabenbart er rejst med den Hensigt "at imponere". Bismarck Statuen er fjaernet siden Genforeningen og ligeledes Indskriptionen "Vi Tyske frygter intet, kun Gud"; medens de mere tanke Sætninger "Tyskland for evigt udelt" og "Unge, hold fast" endnu staar der i Stenene. Medens jeg beundrer det tyske Folk for dets Dygtighed og Initiativ, for dets Videnskab og høje Kultur, saa indrømmer jeg at dette Monument i sig selv og Aanden som foraarsagede dets Rejsning, virker frastødende.

Kolding. Efter en god Nats Sovn begiver vi os op til Koldinghus. Vi forbavses over de mægtige interessante Samlinger, og forarges over, at Føreren viser sin Respekt for alle de gamle Sager ved at spytte Tobakssaft rundt om i Krogene. Her skal man nu ogsaa helst se Samlingerne naar man ikke har Børn med; idet her er altfor mange Ting som navnlig Tommy, vil have at lege med. Navnlig haengte der et Kirkeskib oppe under et Loft, og jeg tror vi naaede helt til Skanderborg for han opgav at faa det Skib. Det hjalp ikke, at vi sagde vi ikke kunde naa det. Han mente vi maaske kunde laane en Trappestige.

Saa naar vi Marian's Barndomssegn ved Laasby, som jeg kender saa lidt til, men som jeg under vort Ophold der kom til at sætte stor Pris paa.

Aarhus gør Indtryk af at være en moderne og skøn By, og Onkel Christians har en herlig Udsigt over Bugten mod Samsø og Mols.

Den iyske Hede. Man har her gjort mægtige Fremskridt. I min Barndom synes jeg vi kunde træde mellem Straaene paa Marken uden at gøre nogen Skade. Nu staar Avlen saa godt som paa de fede Egne, og Besætningen er mange Steder fordoblet. Den flinke Frandsen, som vi besøgte ude paa Heden, syd for Isenbjerg og vest fra Gludsted Plantage, havde en pæn Ejendom og 9 Køer. Jeg spurgte: "Ja, saa havde De vel kun et Par Køer da De begyndte her ude paa Heden for 11 Aar siden?" "Nej," sagde han, "vi begyndte med en Ged".

Jeg tror den vestjyske Landbefolkning som saaledes gennem det sidste halve Aarhunderede har forvandlet gold Hede til frugtbar Agerland fortjener en Aeresplads i Danmark's Historie. Heden i sig selv er skøn hvor vi endnu finder den, som f. Eks. syd for Skive, og imellem Holstenbro og Skjern. Jeg tror man skulde bevare større Stykker af den for Eftertiden's Skyld, saaledes som man f. Eks. har begyndt ved Rebild Bakker.

Skive. Her har jeg tilbragt fire af de bedste Aar i mit Liv, og jeg ofte henfører til Skive som mit andet Hjem i Danmark. Jeg tror ogsaa disse fire Aar bragte større Forandringer i mit Liv og min Person end nogen anden Periode, og det glæder mig altid at besøge dette Sted. Krabbesholm Skov forekommer mig endnu at være noget af det skønneste Stykke Natur i Danmark.

Saa er der Vesterhavet (Henne Strand, Esbjerg og Fanø). Her er det nok at bemærke, at vi haaber næste Gang vi kommer til

Danmark, at vi kan tilbringe en halv Snes Dage herude i det rene hvide Sand ved det mægtige betagende Hav.

Min Barndomssegn ved Herning minder mig om en Far og en Mor hvis ærlige Straeben for at skaffe Foden til sig selv og en Flok "Born og hvis Tanker altid gjældt at skaffe os saadanne Forhold at vi maatte naa frem i Verden. Det Eksempel, de satte har nok sin Andel i at det hidindtil er gaaet os alle godt.

Trafiken i Danmark har forandret sig meget siden vi forlod Landet. Navnlig er det Automobilernes voksende Antal vi lægger Mærke til. Desuden forbavser det os at se hvorledes at man i et Land, hvor Udviklingen har Ord for at skride forholdsvis langsomt frem, i "Løbet af faa Aar har vaeret i Stand til ^{at} istandsaette Vejsystemet saaledes at Støvplagen og Mudderet nu naesten er en Saga blot. Knap nok forstaar jeg, at man ikke ligesom i U. S. A. bruger Cement eftersom man netop i Danmark har en stor Cementproduktion, men dem som staar for Vejvaesenet maa jo nok have deres Grunde. I Amerika har en hver Landevej sit Nummer, som man ser opslaaet paa Skilte i Vejkanten ved hver Side- eller Korsvej. Dette forstaar jeg nok er ikke nødvendigt i saa lille et Land som Danmark, og eftersom der er fortrinlige Vejvisere ved ethvert Hjørne, finder vi let hvilken vi vil. Vejtraerne, som man efterhaanden har plantet langs de fleste Landeveje, virker smukt i Landskabet, og jeg skulde "ønske vi herovre kunde opnaa en lignende Beplantning. Noget andet vi lægger Mærke til er Ambulancestationskiltene man ser langs Vejene. Dette er ogsaa noget helt nyt for os herovre fra, og de vilde maaske

ved deres Mangfoldighed virke lidt morsomt for de fleste Amerikanere. Vi er jo ikke vant til slet saa mange Sikkerhedsforanstaltninger.

Jeg tror man i Danmark kunde have godt af lidt "Trafikkultur". Selv om man gennemgaaende ikke kører saa hurtigt som herovre, saa kører man dog paa Grund af daarligere Regulationer ikke mere forsigtig, og den blandede Trafik med Cykler, Hestekøretøjer, Trækvogne, etc, gør paa en Maade Trafikproblemet mere indviklet. Jeg personlig finder det betydelig lettere at køre i Bil i Storbyerne herovre end i København, Aarhus og andre større Byer i Danmark.

Naar jeg siger "Trafikkultur" saa mener jeg dermed at der f. Eks. er for mange Born som leger paa Gaderne og Landevejene. Eller at man paa Vejen hensynsløst parkerer paa selve Vejbanen i Stedet for at bruge Rabaten selv om der er rigelig Plads paa denne. Ligeledes var vor Vej ofte spærret af to modgaaende Køretøjer, hvis Indehavere ganske roligt holdt stille hver paa sin Side medens de tog Tid til at diskutere Dagen's Problemer, og saadan kunde der nok naevnes adskillige andre Forhold men nok herom nu.

Jordreformerne, som var indført i Danmark før vi rejste hjemmefra i 1920, gjorde jo meget i Retning af at afskaffe uretfaerdige forældede Privilegier. Paa den anden Side saa synes jeg noget burde gøres for at bevare de mange gamle smukke Herregaarde og Slotte, baade for deres Skønheds Skyld og for deres historiske Vaerdi. Som det er, kan man jo snart se at mange af dem er ved at gaa i Ruin, og andre bruges til de utroligste Ting. F.

Eks. forstår jeg, at Herningsholm ved Herning bruges til Destruktionsanstalt.

Det glædede mig at se mit gamle Parti, Socialdemokratiet, ved Roret, og at de tilsyndeladende styrer nogenlunde til de flestes Tilfredshed. Ligeledes indrømmedes det almindeligvis selv af Modpartierne, at nogle af Danmark's dygtigste Politikere og kløgtigste Hoveder findes i dette Parti. Jeg ved nok, at du, Tante Petrea, siger at Stauning drikker. Det er vel nok vanskeligt i hans repræsentative Stilling helt at undgå et Glas engang imellem, men Folk som står ham nær benægter, at det overdrives. Jeg saa ham en Dag uden for en Restauration paa Kongens Nytoft, og der drak han en fredelig Kop Kaffe til en Eftermiddagsavis.

Nu haaber jeg, at Danmark snart vil indføre Etkammersystemet, saa at en politisk Majoritet maa virkelig komme til sin Ret. Dernaest haaber jeg at Danmark vil sætte et godt Eksempel for den øvrige Verden ved at afskaffe Militærvæsenet.

Landbruget i Danmark har nok sløje Kaar for Tiden, ligesom i andre Lande. I Danmark ser det nok ikke vaeret ud, eftersom de dog der har haft nogle gode Aar for ikke saa længe siden, og det er mere end hvad Landbruget her til Lands kan trøste sig med. En anden Ting,- Saa vidt jeg forstaar har endnu ingen Inskyder i Bankerne i Danmark tabt noget ved Bankernes Fallit, medens der her i Landet er tabt Millioner og atter Millioner. Mange Gange har Folk tabt alt hvad de har sparet igennem mange Aar, og hvad de skulde leve paa i Alderdømmens Dage.

Jeg forstaar nok at Landbruget nu søger Sympati hos Bybefolkningen, og det ikke uden Grund. Paa den anden Side saa har Landbruget aldrig vist megen Forstaaelse for Byens Vanskeligheder. Det vilde vaere glaedeligt om Befolkningslagene som Helhed -- ikke alene i Danmark, men ogsaa i andre Lande, kunde opnaa mere Forstaaelse for hinandens Problemer.

Naar jeg nu flere Gange i dette Skriveri har erklæret mig selv som Socialdemokrat, saa maa I ikke tro, at jeg for et Ojeblik taenker mig alting bliver Mælk og Honnig² naar Partiet kommer til Magten, men saa er det fordi, at gamle Former er ved at spille Fallit, og at Socialismen er det naeste naturlige Trin i Udviklingen. Nye Problemer vil derefter vedblivende skabe nye Reformpatier, og saadan ser jeg Verdensudviklingen for mig som en lang Stige hvor Trin afloser Trin ud i det uendelige.

Danmarks sociale Lovkompleks har sikkert hjulpet meget til at man gennemgaaende lever under gode Kaar i Landet. Arbejdsloshedsunderstøttelserne, Sygekasserne, Aldersrenterne og andre sociale Forsorgelove har gjort sit til at tage Bekymringerne bort fra Smaakaarsfolk. De Penge som udbetales til social Forsorg er jo heller ikke smidt ud men kommer tilbage til Industri, Forretning og Landbrug som Betaling for Dagliglivets Nødvendigheder, saasom Fødevarer, Toj, o.s.v. I det helge taget er det et smukt Princip, at de ^Astraerke ^Ahjaelper de ^Rsvage, de ^Sraske ^Rhjaelper de ^Rsyge, de ^Rrige ^Rhjaelper de ^FFattige, de ^uunge ^ghjaelper de ^ggamle, og at dem som har Beskaeftigelse ^hhjaelper dem som er ledige.

Vel bliver disse sociale Goder i enkelte Tilfaelde misbrugt, hvilket paa Grund af menneskelige Skrøbeligheder naeppe kan undgaae, men det er dog bedre at en faar Hjaelp ufortjenet, end at ni som fortjæner den, ikke faar den.

Alting er "saa hyggeligt" i Danmark. Selv de fattigere Hjem er som Regel velholdte, og man opnaar det mest mulige ved Hjaelp af de Midler som staar til Raadighed. Landejendommene virker hver for sig idylsk ind i Landskabet, og Bonden vidner ved sin Paaklaedning, sit Hjem, hans Tankegang, og Selvsikkerhed, ja ved hele sin Faerd om, at Standen, som dyrker Jorden, staar paa et højt Niveau.

Hvilke Oplevelser af hvad jeg ikke allerede har naevnt husker vi bedst fra vor Rejse? Jeg skal kort forsøge at naevne nogle af dem.

Den gaestfrie Modtagelse den 6te Maj hos jer, Axel og Lilly.- Vort Besøg hos dig, Tante Petrea, da du lod servere en hel Festmiddag for os, og vort senere flere Dages Ophold paa Børnehjemmet.

Vort Besøg i københavnske Teatre sammen med jer, Axel og Lilly. - "Den gamle Praest" paa Det Kongelige;- Alvor, Satire, Komik, storartet. "Tre smaa Piger" paa Folketeatret,- ganske godt men et Stykke man hurtig glemmer. "Sommer i Tyrol" paa Phoenix,- morsomt, underholdende, og gode Melodier. "Styrmand Karlsens Flamme" paa Nørrebro,- ustyrlig morsomt og fortrinlig udført. - Besøg hos Lorry,- meget morsomt og interessant.

Besøg en Aften paa Langelinie. Hvor er der dejligt derude saadan en stille Sommeraften. Jeg kan endnu se Kastelgraven, den engelske Kirke, og Gefion Springvandet for mig, og hvor var det

en fornøjelig Aften (blandt mange andre) da vi kom hjem og sad og sludrede.

Mange rare Besøg hos dig, Tante Marie, paa Christianshavn, hvor meget blev gjort for at glæde os. Jeg kan endnu se Allan sidde og spise tre store Stykker Rødspætter. Det var vel noget der passede Fyren.- Saa var der den fine Middag du arrangerede for os den sidste Søndag.

Besøg hos Bedstemor i Lyngby.- Tur til Erimitagten-- Aftensmad i Rudersdal Kro.

Gudstjeneste i den smukke Grundtvigskirke.

Tommy's Fald fra Taxaen- Vi er taknemmelige fordi det gik saa godt som det gjorde.

Venlig Modtagelse hos jer, Niels og Lis, og det nyskabte Gaestevaerelse.- ("Om Ven du ved, som vel du tror, søg tit hans Selskab. - Ukrudt og Graes gror paa Sti som ingen traeder!--) Mange hyggelige Timer under hele vort Ophold i Vordingborg.-- Jeg ser endnu Allan og Tommy som de staar og holder hinanden i Haanden og spejder efter Kallehavetoget. - Biografen "De tre fra Benzintanken"- Uha-

Jyllandsturen. Nogle dejlige Dage i Laasby, hos Onkel Bertel og Tante Grethe; Faetrene Jacob, Mikael og Anker, med deres flinke Koner, Maria, Clara og Elisabeth. Allan og Tommy husker disse Dage saerlig godt og snakker mange Gange om Svend, Margrethe og lille Gerda (Jacob og Marie's Børn).

Vi beklager, at vi ikke fik mere Tid til Ophold i Aarhus. Jeg vilde gerne have snakket lidt mere med jer, Onkel Christian,

Tante Sofie, August og Marie.

I Busk kunde vi se at Kirstine havde rigtig haft travlt med at male hele Huset ["]for vi kom, og vi ["]folte os helt beærede. Det var morsomt at se de hjemlige Ejne igen og rart at faa det Indtryk, at I, Magnus og Kirstine, ligesom er lidt mere "ovenpaa" igen. ["]Børnene er jo helt forandrede siden vi saa dem, og det glaeder os at se dem som voksne, og at det gaar dem godt.

En ["]Søndag var vi i Hammerum nye Valgmenighedskirke og hørte Pastor Terkelsen, som har konfirmeret mig. Som den gamle, graa-haarede og graaskaeggede Mand gaar op og ned af Kirkegulvet og leder sin Menighed i Sang, taenker jeg paa, at han ligner den nye Testamentes Apostelfigurer, saadan som man ser dem paa Billeder.

I Esbjerg glaeder det os at se en stor lykkelig Familie og dig, rare gamle Tante Mariane, og at du paa Trods af dine legemlige Svagheder har bevaret dit varme Hjaertelag.

Saa skal jeg lige naevne den sidste festlige Aften hos Axel og Lilly, som glaedede os fordi vi ["]folte at vi har meget tilfaelles med alle I, som vi var sammen med. Netop derved gjorde det det saamtidig mere vanskeligt for os at sige Farvel.

Dermed siger vi saa mange Tak til alle I som vi var sammen med i Danmark, baade inden- og udenfor Familien. Tak fordi I alle hjalp til, at vi nu kan ["]fole vi har en Skat af gode Minder fra en dejlig Rejse.

Saa glider vi da den 23 Juli bort fra de danske Strande, og det gjorde ondt i vore Hjaerter at se Vandet mellem Skibet og Frihavnens Kaj blive bredere og bredere. Men jeg skal nu ikke besvaere

jer med at fortælle om de Følelser som beslaglagde vore Sind navnlig de første Dage.

Paa en Maade saa nød vi "Hjemrejsen til Amerika" mere end "Hjemrejsen til Danmark", idet Forventningernes Uro nu var forsvundet. Drengene var nu ogsaa mere sovante end tidligere og forstod bedre at passe sig selv, uden at vi behøvede at være bange for, at de "faldt af" eller kom anden Uheld til.

Jeg læste Selma Lagerlöf's "Jerusalem" undervejs, og nød den. Ellers gik Tiden med at se paa Havet og med at spise og snakke. Det er forbausende hvor god en Appetit man har om Bord, selv om man ingenting bestiller. - Dette sidste vil jo nok blive benægtet af dem som "faar Fornemmelser", men vi fire var alle i bedste Velgaaende paa hele denne Tur.

Vi havde den samme Kahyt paa begge Ture. Det er omtrent midtskibs, og naar vi ligger i vore Køjer, kan vi høre de taktfaste Stempelslag fra Maskinerne, uden at de samtidig er tydelige nok til at genere. Marian siger det lyder, som om de i Takt siger: "Fremad, Fremad, Fremad; Hjemad, Hjemad, Hjemad", i en Uendelighed. Støt og sikkert bringer da ogsaa disse Maskiner os fra Verdensdel til Verdensdel.

En Dag gaar vi Tur gennem de mægtige Maskinrum og lange med Skruerne helt ud i Skibets Bagende. Det er et betagende Skue. Her er 8 Kedler som brænder 175 Ton Kul i Døgnet eller cirka 1800 Ton paa en Rejse. 24 Fyrbødere afløser hinanden saa, at der stadig er 8 af dem, som staar halvnoget og svedende hernede langt borte

fra Dagens Lys og skovler Kul i en Uendelighed ind i de ildsprudende Gab. Det er i Sandhed ikke noget misundelsvaerdigt Arbejde.

"
Skruerne gør cirka 87 Omdrejninger per Minut eller cirka 1,250,000 per Rejse. Paa "Spedometret" ser jeg, at den ene hidindtil har gjort 977,000 Omgange, medens den ander viser 974,000 paa denne Tur. Forskellen maa vel frekkomme ved Skibets Manøvreringer. Vi har altsaa en 375,000 Omdrejninger endnu før vi naar New York.

"
Lørdag Aften før vi skal lande næste Morgen, er en ualmindelig klar Aften med en herlig Solnedgang over det spejlblanke Hav. Jeg mindes den, som den herligste Solnedgang jeg nogensinde har set. Senere ser vi mod Øst Fuldmaanen dukke op som en gloende Kugle, samtidig med, at fire store østgaaende Passager-Dampere glider forbi som mægtige Lyspæltsler. Det var saavidt jeg ved, Svenskeren "Kungsholm", Tyskeren "Karlsruhe" samt Englaenderne "Minnewaska" og "Britannic". Her følges de ad, men snart skilles deres Veje, og hver gaar til sit med sin Last af forventningsfulde Mennesker.

Saa er vi da i New York, Toldrevisionen gaar let og smertefrit, og snart sidder vi i Toget som fører os i en Tunnel under Hudson Floden og videre mod Vest. Hvis jeg skulde naevne det ubehageligste paa vor Tur, saa vilde det blive denne Rejse fra New York til Chicago. Hvis det var vaadt i Danmark saa var det til Gengæld tørt her. Temperaturen var omkring 90 - 95 Farenheit og fint Støv ligefrem blæste igennem Toget, og man kunde ikke berøre noget som ikke var graat af Snevs. Ens Ojne og Naese blev fulde at Støv og om

Natten kunde vi ikke sove. Vi er da ogsaa kommet med en af de mest befaerdede Linier, som har en 6 - 7 Saet Spor og hvert Ojeblik om Natten horer vi mod- eller medgaaende Tog fare forbi.

Vi opholdt os en Dags Tid i Chicago paa Hotel "Palmer House" og boede oppe paa 23'ende Etage. Da Børnene straks begyndte at kigge ud af Vinduet fik vi snart en Del af Møblementet anbragt foran det, saa at de ikke kunde komme for naer til "Afgrunden".

Onsdag den femte August er vi saa i Minneapolis igen. Jacob møder os tidligt om Morgenen paa Stationen, og vi følger med ham Hjem til Morgenkaffe. Han, Esther og Mor Ravn er jo spændte paa at høre om vor Tur og om alle i der Hjemme.

Hermed slutter saa min Beretning. Igen, Tak allesammen for godt Samvær i Sommer.

Olaf.